

7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів» № 938 від 23.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>.

8. Інформація щодо кількості розпорядників та одержувачів коштів державного та місцевих бюджетів, включених до мережі в 2016 р. станом на 01.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish>.

9. Корнят В. Мережа установ та організацій: її формування і подання до органів Держказначейства України / Володимир Корнят // Журнал «Казна України». – 2010. – Вип. 2. – С. 38–40.

*Островська Галина Василівна, головний економіст бюджетного відділу
фінансового управління Бережанської РДА*

ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Найвищою соціальною цінністю в Україні є людина, її життя та здоров'я. Кожна людина має природне невід'ємне й непорушне право, гарантоване їй Конституцією – право на охорону здоров'я. Велике значення таких благ, як життя та здоров'я, зумовлює необхідність їх охорони. Якість лікувально-профілактичної допомоги та надання її в достатньому обсязі залежить від матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, професіоналізму і кваліфікації лікарів та психологічної готовності населення піклуватися про стан свого здоров'я. Але одним із основних факторів, що впливають на якість медичного обслуговування, розвиток охорони здоров'я і на результативність галузі в цілому, є фінансове забезпечення. Тому, для ефективного функціонування охорони здоров'я, необхідно розробити раціональну систему фінансування, а це залежить як від структурних елементів системи фінансування так і від розподілу коштів, обсягів фінансування.

Фінансове забезпечення охорони здоров'я – це метод фінансового механізму, що визначає принципи, джерела й форми фінансування суб'єктів господарювання, чия діяльність спрямована на охорону, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я громадян. Основною формою фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні є бюджетне фінансування, а джерелами фінансового забезпечення охорони здоров'я є кошти державного та місцевих бюджетів.

На сьогодні коштом Бережанського районного бюджету фінансуються такі установи охорони здоров'я:

– Бережанська районна комунальна лікарня (КФК 080101 «Лікарні»);

– Комунальний заклад «Центр первинної медицини» (КФК 080800 «Центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги»).

У 2015 р., відповідно до Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» від 02.03.2015 № 212-VIII, охорона здоров'я почала фінансуватися за рахунок цільової су-

бвенції – медичної субвенції. Ця субвенція спрямовується на відповідну групу видатків місцевих бюджетів і використовується медичними закладами для фінансування поточних видатків, а у випадку покриття цих видатків, і капітальних видатків. Медична субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, розробленої центральним органом виконавчої влади, яка враховує такі параметри:

- кількість населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

- коригуючі коефіцієнти, що враховують відмінності у вартості надання медичної допомоги;

- особливості надання медичної допомоги у гірських населених пунктах.

При цьому у складі зазначеної субвенції передбачається резерв коштів,

обсяг якого не може перевищувати 1 відсотка загального обсягу субвенції, для здійснення видатків, що не могли бути враховані при застосуванні формули.

При розрахунку витрат на утримання установ охорони здоров'я з місцевого бюджету беруться до уваги такі показники:

- кількість лікарняних ліжок;
- кількість лікарських відвідувань;
- кількість ліжко-днів.

Відповідно до кількості ліжок у лікувально-профілактичних закладах, розраховується штатна чисельність лікарів, середнього і медичного персоналу.

Динаміку штатної чисельності працівників закладів охорони здоров'я в Бережанському районі за період 2013–2015 рр. відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка штатної чисельності працівників закладів охорони здоров'я в Бережанському районі*

Штатна чисельність	2013	2014	2015
Лікарів	141	141	141
середній медичний персонал	306,25	304,75	303,25
молодший медичний персонал	138,5	134,25	124,5

* Складено автором за даними [8].

Оплата праці медичних працівників охорони здоров'я Бережанського району здійснюється за фактично відпрацьований час, відповідно до посадового окладу з урахуванням доплат, надбавок та інших підвищень, що передбачені чинним законодавством, зокрема:

- за роботу в нічний час (до 35% годинної тарифної ставки за кожну годину роботи);

- за суміщення професій і посад (до 50% посадового окладу відсутнього працівника);

- за почесне звання та вчену ступінь;

- за вислугу років (до 30% тарифної ставки);

- за безперервний стаж роботи;

- за завідування кабінетом;

- за шкідливі умови праці.

Як показує аналіз даних табл. 2, найбільша частина видатків на охоро-

ну здоров'я з Бережанського районного бюджету виділяється на утримання лікарні (КФК 080101 «Лікарні»). Зокрема, показник питомої ваги у 2013 р. становив більше 73% видатків на охорону здоров'я у Бережанському районі, у 2014 р. – 72,6%, а у 2015 р. – 71,9%. Незважаючи на зменшення цього по-

казника, в абсолютному розмірі бюджетне фінансування лікарні зросло майже на 27%. Інша частина бюджетних коштів спрямовувалась на первинну медико-санітарну допомогу від 27% до 29% загальної суми призначень на галузь.

Таблиця 2

Видатки на охорону здоров'я з Бережанського районного бюджету за кодами функціональної класифікації*

(тис. грн.)

КФК	2013		2014		2015	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
КФК 080101 «Лікарні»	17618,9	73,1	17859,7	72,6	22372,0	71,9
КФК 080800 «Центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги»	6487,0	26,9	6741,0	27,4	8762,8	29,1
Разом	24105,9	100	24600,7	100	31134,8	100

* Складено автором за даними [8].

Загалом, бюджетна децентралізація позитивно вплинула на фінансування охорони здоров'я в Бережанському районі, оскільки в 2015 р. видатки

на галузь зросли на 6534,1 тис. грн. або більше ніж на 26% порівняно з минулим роком (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка і склад видатків на охорону здоров'я з Бережанського районного бюджету за економічною класифікацією*

(тис. грн.)

Статті видатків	2013	2014	2015
Оплата праці з нарахуваннями	21403,5	21971,1	27032,2
Медикаменти	298,7	277,9	684,9
Продукти харчування	123,4	115,2	185,0
Енергоносії	1332,3	1450,0	1899,7
Інші поточні видатки	0,9	786,5	1333,0
Разом	24105,9	24600,7	31134,8

* Складено автором за даними [8].

Таке зростання відбулось за рахунок збільшення суми фінансування за статтею «інші поточні видатки» установ охорони здоров'я. Запровадження фінансування галузі через медичну

субвенцію дозволило виділити майже на 70% більше коштів на такі видатки, як оплата за послуги (крім комунальних), придбання необхідних канцелярських товарів, відрядні витрати, тощо.

Також суттєво (майже в 2,5 рази) зросли витрати на медикаменти і на продукти харчування (більше ніж на 60%). На оплату енергоносіїв у 2015 р. також було витрачено майже на 31% більше бюджетних коштів ніж у 2014 р. Що ж стосується видатків на оплату праці медичного персоналу, то вони зросли лише на 23%. Хоча, все ж таки, і надалі в структурі видатків на охорону здоров'я в Бережанському районі заробітна плата з нарахуваннями та оплата за спожиті енергоносії складає майже 93% суми всіх призначень на галузь.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 11, фінансування закладів охорони здоров'я дозволено здійснювати одночасно з різних бюджетів, що також позитивно впливає на розподіл видатків, оскільки районний бюджет, крім медичної субвенції, отримав можливість виділяти певні кошти на охорону здоров'я, спрямовуючи їх на покриття

першочергових видатків. Так, у 2015 р. на галузь з районного бюджету було спрямовано 4612,0 тис. грн.

Внаслідок бюджетної децентралізації, отримавши медичну субвенцію, яка забезпечує основну потребу в коштах на поточне утримання установ охорони здоров'я, місцевий бюджет отримав можливість власні кошти спрямовувати на здійснення капітальних видатків. У Бережанському районі протягом 2015 р. на капітальні видатки було спрямовано 428,6 тис. грн., завдяки чому проведено капітальний ремонт дитячої лікарні, та придбано медичне обладнання для закладів охорони здоров'я району.

Отже, на прикладі районного бюджету, слід відмітити позитивні зміни у фінансуванні охорони здоров'я, що можна пояснити впровадженням реформ бюджетної децентралізації і вдосконаленням порядку надання міжбюджетних трансфертів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17>.
2. Бескид Й. Теоретичні засади бюджетної децентралізації: нормативна та позитивна теорія бюджетного федералізму / Й. Бескид // Світ фінансів. – 2007. – Вип. 4 (13). – С.116–221.
3. Закон України «Про державний бюджет на 2015 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/80-19>.
4. Карпишин Н. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в реалізації державних функцій на ринку медичних послуг / Н. Карпишин // Дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01. / ТНЕУ. – Тернопіль., 2006. – 168 с.
5. Кондрат І.Ю. Проблеми запровадження та перспективи розвитку обов'язкового медичного страхування в Україні / І.Ю. Кондрат, О.Я. Городиловська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 247–252.
6. Дем'янишин В. Концептуальні засади видатків бюджетів та їхнього розподілу між ланками бюджетної системи / В. Дем'янишин // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2007. – № 3 – С. 62–78.
7. Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/11-2015-p>.
8. Звітні дані фінансового управління Бережанської районної державної адміністрації.